

Forfatter: Helgesen, Poul

Titel: Skrifter af Paulus Helie 6. Bind / ved Marius Kristensen og Hans Ræder. - 1937 Udgivet af Det Danske Sprog- og Litteraturselskab

Citation: Helgesen, Poul: "Skrifter af Paulus Helie 6. Bind / ved Marius Kristensen og Hans Ræder. - 1937 Udgivet af Det Danske Sprog- og Litteraturselskab", i Helgesen, Poul: *Skrifter af Paulus Helie 6. Bind / ved Marius Kristensen og Hans Ræder. - 1937 Udgivet af Det Danske Sprog- og Litteraturselskab*, 1932-1948, s. 162. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-helg06val2-shoot-idm140415584599376/facsimile.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Skrifter af Paulus Helie 6. Bind / ved Marius Kristensen og Hans Ræder. - 1937 Udgivet af Det Danske Sprog- og Litteraturselskab

162

Optegnelsesbog

Wele the seg icke bekiende,
aff all theris hiertens grundt,
oc lade wdaff att skiende,
mett theris spotsche mwndt,
Giff thenom ij werden plage,
att the icke fleer bedrage,
mett løyghen saa mangelwndt

5

[Blad 11 b er ubeskrevet]

[12 a]

Dhe x Guds bud
kortelighen wdsette paa dantske.

Dhet første.

10

Haff ey Gud meer en een
om thu wilt wære wdhen meen
ælsk saa hanum aff hierthens grund
oc holt hans bud ij alle stund
ij huad thu elskir lige met ham
dhet bliffuer dhijn Gud deg til skam.

15

Dhet andhet.

Dhijn Gud scaltu altid fjire og ære
met erlig tale oc hierthens begære
Schal han wære deg blijd oc icke wred
dha wogte deg for løyghen oc meened
dhen som will gerne liwge oc swærie
sijn eghen siell mwne han forhærie.

20

Dhet tredie.

Wiltw tæckis dijn kære Gud
dha holt gerne helligdags bud
som er Guds low at gerne høre
oc inghen synd met foragt at gøre

25

Optegnelsesbog

163

oc dher til bruge bode hender oc mwnd
ij gode gerninger aff hierthens grwnd.

Dhet fierde.

[12 b] Nest Gud som deg haffuer skabt
5 elsk forældre aff all dhijn magt
saa for dhw alder lystig oc lang
oc ewigt lifff wdhen sorg oc twang
ij forældris namffn besluttis dhe alle
som wij forstandere oc høffuitzmend kalle.

Dhet femte.

10 Haff sidhen aff alt tith hierte kær
dhijn iemffncristhen som sijdher deg nær
thi wogte deg well for wrede oc mandrab
om dhu wilt bliffue wdi herrins wenskab
15 desligest gør oc met affwend oc had
dha bliffuer dhu met Gud ewinnelige glad.

Dhet siette.

Wær kysk oc reen ij gerning oc snack
at thu kant findis wdhen lack
20 gør ey hoor om dhw esth wiiss
dha faar dhu ewig loff oc prijs
[13 a] men kantw dijn magc icke ombære
dha gack ij ægteskab met heder oc ære.

Dhet siwnde.

[12 b] Gør een andhen som dhu wilt haffue
25 dha følger deg got rygte till graffue
begær fordi aff inghen mand
whden dhet thw betale kand
ij huad thw faar mod rett oc skell
30 dhu dhet for Gud bode røffuer oc stiell.

11*

164

Optegnelsesbog

[13 a]

Dhet ottende.

Scaltu Gud rettelige frygte
dha gack effter inghen mantz ere oc rygte
thi gør aldrig om dhu wilt være from
falst witne oc wretferdig dom 5
bagtall oc løghen scaltu ey føre
ey heller andre dhet gør gerne høre.

Dhet nijende.

Wiltu bliffue ij herrens hyllist
dha gør hwerman skæll oc fyllist 10
begær ej hans agher eng heller iord
ey hwss heller noghet wdaff hans gaard
wdhen dhet met mijne kan skee
om dhu scalt wndgaa dhet ewige wee.

Dhet tjiende.

Wiltu tiene Gud met sandhed oc troo 15
dha begær inthet aff een andhens boo
wære seg anthen piige heller dreng
heller oc hustrw dher gaar met hanwm ij seng
elliens kommer dhu ij dhen plage 20
dher deg scall angre alle dhijne dage

Besluttelse

[13 b]

Holt wbrødelige desse bud
dha faar dhu ewig løn aff Gud
lad sidhen som dhu haffuer inthet giort 25
dha teckis dhu Gud saa haffuer ieg sport
men hwar som dhu dhet icke gør
dha trengis dhw ind at heluedis døør.

Optegnelsesbog 165

Haff ey gud meer en een, om thu wilt
wære w - den meen, Elsk saa hanwim aff hier -
thens grwnd, oc holt hans bud ij allen stund,
ij huad thu elskir lige met ham,
5 Thet wor - der thyn gud teg till skam.

[Paa Bl. 14-15 findes en Gentagelse af det foregaaende Digt om de 10 Bud og de første Linier af Salmen S. 157]

- [16 a] Wiltw syndhen offwerwinne om onde
qwinner
dha wogte deg wel for onde qwinne
hwn er i hierthe falsk oc twnge søød
oc henne følier dhen ewige død
- 10 Flij dhen i alle stwnd om een whø-
wisk mwnd
dher haffwer oc brwgher een whøwisk mwnd
han er for Gud død oc icke qweg
thi will han andre dræbe met seg
- 15 Wij ære her alle fremmede geste mod wnyttig
bygning
wij bygge slot oc stoore fæste
men dher som wij schwle ewinnelige boo
bygge wij hwerckin hwss heller broo

mod hemffn	Wiltw være i sind oc hierte fast dha hemffn aldrig dhijn offuerlast fordi Gud best heffne kand Sier sancte Paawel dhen wiise mand	
mod w rede- ligt køb:	Wær redelig i køb oc hōwisk i snack dha faar dhw aff Gud oc menniskin tack Dhen haffwer baath gantske well dher alting gør met ræt oc skæll	5
mod drick oc daabill	[16 b] Wogte deg well for drick oc daabill wær ej heller met skalke ij kaabill elliens kommer thw ij dhen plaghe dher deg schall angre alle dhijne dage	10
om retfer- dighed	Gør een andhen som dhw wilt haffve dha fangher dhw met teg got rygte i graffwe men brwgher dhw gerne falsk oc swig dha foragtis dhw aff Gwd ewinnelig	15
om dhen dher andre forderfwir	Wiltw Guds wenskab rettelige forhwerffwe gack effter inghen mantz skade oc forderffwe som dhw gaar effter een andhen mantz skade saa mwne deg Gud ewinnelige hade	20
	Dhen som er aff hierte god han gør icke met foragt Gud i mod fordi han rædis icke pijn men guddoms ære thi mwne han Gud tacknemmelig wære	
	Scalke gøre stwndwm got at the schwle wndgaa straff oc spot thi agtis dheris gerning ej for een bōøn ej faa dhe heller aff Gud andhen løøn	25

Optegnelsesbog

167

- [17 a] Stoppe mad i fattig mantz mwnd
om dhw wilt haffwe Guds wenskab ij alle stwnd
giffwer dhw hanwm icke aff dith brød
dha faar dhw ewig hwnghers nød
- 5 Wiltw leffwe ij roo oc lyst
dha fly dhen som haffwer met hwerman tyst
wære seg anthen mand heller møø
dha wndgaar han næppelige dhen ewige døø
- 10 For dødhen schaltw icke rædis
om dhw wilt met Gud ij himmerige glædis
kwnne dhw æn Adams alder faa
paa een thijme schaltw en dog forgaa
- [Inghen staar Gud meer i mod
en dhen seg holder geff oc god
15 waare han en ij sancte Peders stæd
dha er han sannelige dieffwels næd]
- Tænck well hwad tha schall skee
nar hierthet brysther aff pijn oc wee
dha schaltw gaa dhen lange weij
20 [wiltw gerne heller oc eij]
oc dher fore kan icke hielpe neij
- [17 b] Æn dha at Gud han er mijskwnd
oc icke heffnijr synd ij alle stwnd
han kommer dess haardere at han er seen,
25 thi schwle wij alle findhis wdhen meen,
- Een gerig mand som elskijr guld
han kan aldrig worde fwld,
for en han bliffwer lagd ij mwld,
oc saa plaghet ij helwede met hede oc kwld,

Wiltw ey komme ij hwermantz screff
holt altid ord oc dhijne breff
Dhen som icke giffwer breff oc ord magt
han faldher wdaff hwermantz agt

Dhen som ij alle maade will wære from 5
oc icke rædis Guds strenge dom
han schal mod then fattige wære barmhertig
dha bliffwer hanwm Gud mijskwndelig

Dhen som wed met hwerman lack 10
oc dher til er wbeqwem ij snack
han kommer effther dhenne naturlige død
til dhen ewige sorg oc nød

Wogte deg for dhen dher seg holdher god
fordi han staar Gud oc menniskin ij mod 15
han begær sijn eghen hedher oc ære
thi mwnne han Gud wtacknemmelig wære

[18 a] Fly dhen som altid tall deg til willie
fraa dhijn Gud mwnne han deg skillie
men dhen som sier deg sant rwnnelige wd, 20
han er dhijn rette wæn for Gud

Nar werdhen hwn gaar deg ij mod
dha begynner Gud at bliffwe deg god,
tacke fordi Gud ij all dhijn nød
om dhw wilt wndgaa dhen ewige død,

Nar deg faldher wlycke till 25
lad thet wære som Gud han will
met sooth oc sorg oc dheris lijge
faa wij alle himmerigis rijge

Optegnelsesbog

169

Dhen som will mōghet sqwaldher føre
schaltw aldrig gerne høre
wære seg anthen leeg heller lærd
han er eij mange penninge wærd

5 Fly dhen ij alle stwnd
dher haffwer oc brwgher een whōwisk mwnd
han er een daare oc een gæck
fordi will han met hwerman ij sæck

10 Wær ydmyg oc god at lære
dha skeer deg bode heder oc ære
dhen som haffwer sith eghet sind
han er for Gud bode døff oc blind

[18 b] Dhen som icke haffwer eet redeligt skæll
hanwm kan icke lenge lijde well
15 maa han en well ij werdsins dage
Dha faar han sorg ij helwedis plage

20 Leeff aff dith arbeijde wmage oc møde
oc begær ey meer en daglig føde
haffde dhw en all werdsins guld
Dha wendis dhw dog til iord oc mwld

Waar herre sagde om dhe rijge
Dher lade inghen at wære sijn lijge
at the schwle neppelige himmerige fange
fordi dhe haffwe synderne mange

25 Wiltw efterfølie ære oc dygd
oc leffwe dith liff met glæde oc frygd
lad hoomod oc dyrck ydmyghed
dha faar dhw met Gud ewig salighed

Wiltw syndhen sennelige fly
oc alt thet Gud mǽstæckis sky
Dha tenck at wij skwle alle døø
wære seg anthen man heller møø

Alle schwle wij eens for dødhen falde 5
nar Gud will oss aff werdhen kalle
men effter døden, wil han met them saare strenge
Som her haffde magt at dræbe oc henge

[19 a] Hwo altid wel y werdhen maa
oc alting mwne efter hans willie gaa 10
thet er wissist teghen hær
at han er Gud ey møghet kær

Lad thijne ord alle wære sand
borge ey meer en dhw betale kant
wed møghet oc tale ej alt 15
tænck wel hwad thw tale skalt

Hwo alt sith hob til rigdom will wende
aff werdhen faar han gerne ond endhe
han faar hanwm ey ij graff met seg,
men helwedis pijn ewinnelig 20

Nar edlinge skræppe aff slegt hielm oc skiold
aff rigdom magt oc møghet wold
Dha tænck dhw paa dhet ewige wee
oc holt theris homod for spot oc spee

Dhen er ægte nock for Gud 25
som met gerning holder gerne hans bud
waare han en een konge søøn
aff ondskab er han ev wærd een bøøn

Optegnelsesbog

171

Dhen er ædele for Gud oc man
som dygd oc ære følge kan
inghen er god aff ypperlig slegt
nar alting kommer paa dhen strænge wægt

5 [19 b]

Om try leede ting

Try leede ting haffuer ieg seet
som eij bør at bliffue forgæt
een rig man een løynere war
oc een fattig homod ij hierte bar
10 dhet tredie war een gammill mand
wdi huilken ieg inghen wiisdom fand

Om alle scaltu tale got
oc inghen man haffue for spe oc spot
thet han nw er kanthw well bliffue
15 thi scaltu hanwm maadelige opschriftue

[20 a] Septem peccata mortalia Martini Lutheri

Att bede, faste, scriffte, offre, tage wigd wandt, at giffue tiende
oc almwse, att kalde paa helgen oc bøje thenom knæ,

Octo beatitudines eiusdem,

20 Att wære gantz frij, att forløbe closter, att foragte paffue oc
kejsere, att holde huerckin eedt eller ieth, att æde kiødt om fre-
dag, att drage allehonde kledeboen, att icke høre messe eller
begang for the døde, att høre Gudtz ordt oc giøre inghen godt
gierning,

25

Decem precepta eiusdem,

Att sette een sterck loffue till Gudt mett mwndhen.
At holde Gudt huercken tro eller loffue,